Renaturalització del Riu Besòs

LA RENATURALITZACIÓ DEL RIU BESÒS COMENÇA A SANTA COLOMA DE GRAMENET

FASE I

NATURE BASED SOLUTIONS

EL REFUGI DE BIODIVERSITAT COM A CORREDOR ECOLÒGIC, *UN PRIMER PAS.*

Renaturalitzar el riu Besòs és una estratègia per augmentar-ne la resiliència enfront dels impactes del canvi climàtic.

Preveu alliberar els ecosistemes de la pressió humana perquè tendeixin a autoregular-se i funcionin de manera natural.

Aquest canvi de paradigma pretén deixar que la natura tingui cura de si mateixa i permetre que els processos naturals reparin i restaurin els paisatges degradats per l'acció de l'home.

LA HISTÒRIA RECENT DEL RIU BESÒS, *d'un riu contaminat a un referent natural*

1962
Una riuada de 2.300 m³/s. va provocar 600 víctimes mortals i abundants pèrdues materials.

1975
Es construeix la canalització per absorbir riuades (130 m d'amplada i capacitat per a 2.400 m³/s.).

1995
Se signa un conveni intermunicipal per a la recuperació ambiental del tram final del riu Besòs.

1999
S'inaugura el Parc Fluvial del riu Besòs amb un sistema d'alerta hidrològica i parcel·les de canyís.

2003
Es retiren les torres d'alta tensió ubicades a la llera.

2007
Comencen els treballs científics de seguiment de la biodiversitat.

2016
Es desenvolupen programes de ciència ciutadana (pesca científica, seguiment de l'anguila i anellament, entre d'altres).

2020
Es presenta el projecte Refugi de Biodiversitat del Parc Fluvial del Besòs.

Premis de reconeixement per a les bones pràctiques ambientals:

UN-HABITAT FOR A BETTER URBAN FUTURE

· **2004** Premi GOOD per la recuperació ambiental del tram final del riu Besòs a Santa Coloma Gramenet

· **2006** Premi GOOD per a les actuacions sostenibles al Parc Fluvial del Besòs a Santa Coloma de Gramenet

PLA D'ACTUACIÓ MUNICIPAL | 2020-2023

OBJECTIUS DE DESENVOLUPAMENT SOSTENIBLE

Aquest projecte va en la línia del Pla d'actuació municipal i recull alguns dels objectius de desenvolupament sostenible.

13 ACCIÓ PEL CLIMA

15 VIDA D'ECOSISTEMES TERRESTRES

- Reducció d'emissions de gasos
- Adaptació al canvi climàtic
- Lluita contra la desertificació i la degradació de les terres
- Gestió sostenible dels boscos
- Preservació de la diversitat biològica
- Ecosistemes terrestres

EL REFUGI DE BIODIVERSITAT

Una nova etapa per a...

- Preservar els hàbitats existents
- Potenciar la biodiversitat autòctona
- Eliminar les espècies invasores

20 anys Riu Besòs

Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet

AMB Àrea Metropolitana de Barcelona

1

OBJECTIUS DE DESENVOLUPAMENT SOSTENIBLE · Santa Coloma és vida! · Diputació Barcelona · Bem Comú · consorcibesòs · Red Española de Ciudades por el Clima

Renaturalització del Riu Besòs

LA RENATURALITZACIÓ DEL RIU BESÒS COMENÇA A SANTA COLOMA DE GRAMENET

FASE I

NATURE-BASED SOLUTIONS

INDICADORS DE RECUPERACIÓ

DUES DÈCADES DEL PARC FLUVIAL DEL BESÒS

DE BIODIVERSITAT

20 espècies de papallones

200 espècies d'aus

7 espècies de peixos

5 espècies de mamífers

AMBIENTALS

115 **hectàrees** d'espai públic

60 **parcel·les de llacunes** artificials per a la depuració terciària de les aigües

SOCIALS

2.000.000 de **persones** utilitzen cada any el parc fluvial per a activitats lúdiques i esportives

Obert els **365** **dies l'any**

6.000 **persones usuàries diàries**

NATURE-BASED SOLUTIONS

LA RENATURALITZACIÓ DEL RIU BESÒS ÉS UNA SOLUCIÓ BASADA EN LA NATURA

Són les accions que fan que els processos naturals reparin i restaurin els paisatges degradats per l'acció humana.

IUCN *Unió Internacional per a la Conservació de la Natura*

20 anys Riu Besòs

Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet

AMB Àrea Metropolitana de Barcelona

OBJECTIUS DE DESENVOLUPAMENT SOSTENIBLE · Santa Coloma és vida! · Diputació Barcelona · consorcibesòs · Red Española de Ciudades por el Clima

Renaturalització del Riu Besòs

LA RENATURALITZACIÓ DEL RIU BESÒS COMENÇA A SANTA COLOMA DE GRAMENET

FASE I

NATURE BASED SOLUTIONS

Refugi de biodiversitat del riu Besòs a Santa Coloma de Gramenet

Objectius

- Millorar la funció de connector ecològic entre els parcs naturals de la Serralada de Marina i de la Serra de Collserola.
- Millorar les condicions ambientals per al desenvolupament de la població de l'anguila europea (*Anguilla anguilla*), en perill crític d'extinció.
- Recuperar hàbitats de llacuna desapareguts per millorar les poblacions de peixos i amfibis al tram final del Besòs.
- Reduir gradualment la presència d'espècies de flora i fauna exòtiques i invasores.
- Posar en marxa un espai educatiu per al desenvolupament d'activitats de divulgació i ciència ciutadana.

Àmbits d'actuació

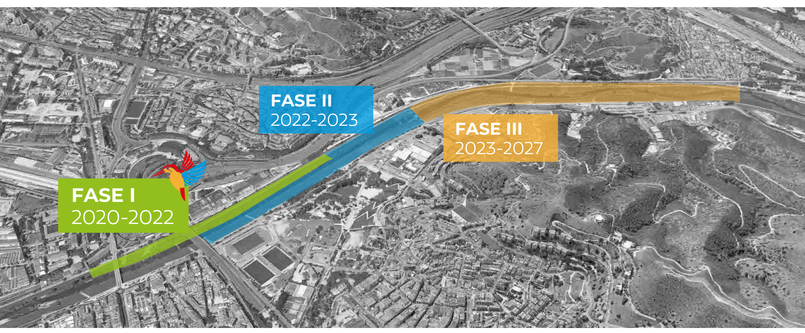

FASE I	FASE II	FASE III
Pont Vell - Can Zam	Pont B-20 - Can Zam	Can Zam - Fi del terme municipal
2020-2022	2022-2023	2023-2027
1 M€	1 M€	4,8 M€

Finançament FASE I

70% AMB Àrea Metropolitana de Barcelona

30% Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet

Programa d'actuacions en paisatges naturals i urbans (PSG)
L'Àrea Metropolitana de Barcelona realitza inversions en espais fluvials metropolitans per a la recuperació de zones degradades i la integració d'infraestructures.

20 anys Riu Besòs

Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet

AMB Àrea Metropolitana de Barcelona

3

OBJECTIUS DE DESENVOLUPAMENT SOSTENIBLE · Santa Coloma és vida! · Diputació Barcelona · consorcibesòs · Red Española de Ciudades por el Clima

Renaturalització del Riu Besòs

LA RENATURALITZACIÓ DEL RIU BESÒS COMENÇA A SANTA COLOMA DE GRAMENET

FASE I

NATURE BASED SOLUTIONS

Actuacions previstes a la FASE I del projecte

Aula ambiental (punt de trobada)

En aquesta zona s'organitzarà l'accés de visitants (escoles, famílies, etc.) a la llacuna didàctica. A més, s'oferirà informació sobre la visita.

Camí didàctic naturalitzat

Serà un recorregut educatiu integrat en l'ecosistema fluvial per facilitar l'observació i el coneixement dels diferents hàbitats i espècies, de manera que es garanteixi la convivència entres aquestes i les persones visitants.

Prat fluvial i accés a la llacuna didàctica

Aquest espai pretén aconseguir un equilibri entre el potencial d'acollida d'espècies animals i la freqüentació controlada de la ciutadania per a l'observació i l'estudi.

20 anys Riu Besòs

Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet

AMB Àrea Metropolitana de Barcelona

OBJECTIUS DE DESENVOLUPAMENT SOSTENIBLE · Santa Coloma és vida! · Diputació Barcelona · consorcibesòs · Red Española de Ciudades por el Clima

Renaturalització del Riu Besòs

LA RENATURALITZACIÓ DEL RIU BESÒS COMENÇA A SANTA COLOMA DE GRAMENET

FASE I

NATURE BASED SOLUTIONS

Actuacions previstes a la FASE I del projecte

Mirador de la bassa didàctica

Serà un espai destinat a l'observació i l'estudi de les aus que visiten la llacuna didàctica i hi nidifiquen.

Meandrificació del camí de servei

Amb aquesta estratègia es busca naturalitzar la zona del refugi i crear nous microhàbitats amb vegetació per afavorir la presència de pol·linitzadors, rèptils, amfibis i mamífers autòctons.

Llacunes artificials (reservoris de biodiversitat)

Seran espais amb accés restringit que permetin atraure espècies d'aus, peixos i amfibis per a l'alimentació i la reproducció. A més, es desenvoluparan tasques de caràcter científic i educatiu.

20 anys Riu Besòs

Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet

AMB Àrea Metropolitana de Barcelona

5

OBJECTIUS DE DESENVOLUPAMENT SOSTENIBLE · Santa Coloma és vida! · Diputació Barcelona · Bem Comú · consorcibesòs · Red Española de Ciudades por el Clima

Renaturalització del Riu Besòs

LA RENATURALITZACIÓ DEL RIU BESÒS COMENÇA A SANTA COLOMA DE GRAMENET

FASE I

NATURE BASED SOLUTIONS

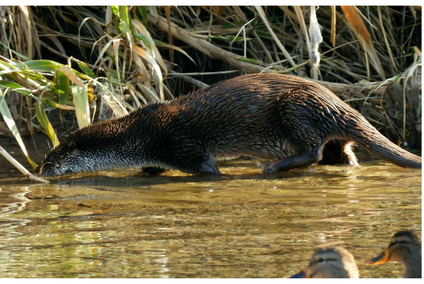

Més informació

LA NOSTRA ESTRATÈGIA DE FUTUR

HORITZÓ 2030

- Estendre el refugi fins a la desembocadura del riu.
- Millora de la resiliència de l'ecosistema fluvial amb l'adaptació al canvi climàtic.
- Millora dels hàbitats per facilitar l'arribada de la llúdriga (*Lutra lutra*) al tram final del Besòs.
- Augment del coneixement de la biodiversitat i la cultura ecològica de la ciutadania de Santa Coloma de Gramenet i dels municipis veïns.
- Treball conjunt amb la societat civil en la protecció dels valors ambientals del nostre territori.

20 anys Riu Besòs

Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet

AMB Àrea Metropolitana de Barcelona

6

OBJECTIUS DE DESENVOLUPAMENT SOSTENIBLE · Santa Coloma és vida! · Diputació Barcelona · consorcibesòs · Red Española de Ciudades por el Clima

Renaturalització del Riu Besòs

LA RENATURALITZACIÓ DEL RIU BESÒS COMENÇA A SANTA COLOMA DE GRAMENET

FASE I

NATURE BASED SOLUTIONS

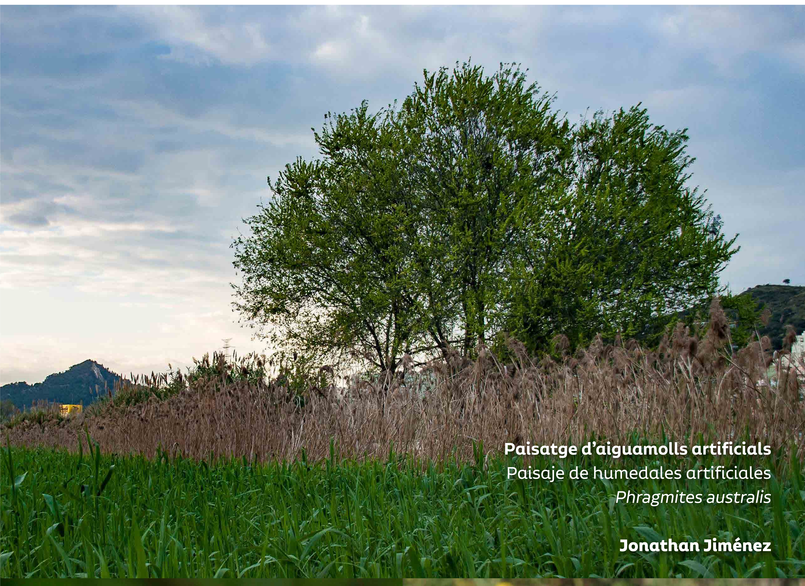

Paisatge d'aiguamolls artificials
Paisaje de humedales artificiales
Phragmites australis

Jonathan Jiménez

Malva major
Malva común
Malva sylvestris

Isabel Nogales

Aloc
Saucegatillo
Vitex agnus-castus

Xavier Larruy

Reineta meridional
Ranita meridional
Hyla meridionalis

David Perpiñá

Cargol terrestre
Caracol terrestre
Theba pisana

Nieves Carrasco

20 anys Riu Besòs

Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet

AMB Àrea Metropolitana de Barcelona

7

OBJECTIUS DE DESENVOLUPAMENT SOSTENIBLE

Santa Coloma és vida!

Diputació Barcelona

consorcibesòs

Red Española de Ciudades por el Clima

Renaturalització del Riu Besòs

LA RENATURALITZACIÓ DEL RIU BESÒS COMENÇA A SANTA COLOMA DE GRAMENET

FASE I

NATURE BASED SOLUTIONS

Escarabat blau
Escarabajo azul
Hoplia coerulea

Pedro José Justicia

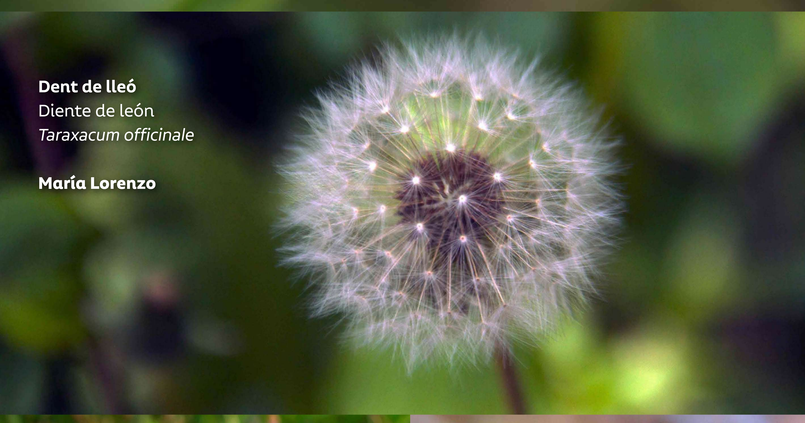

Dent de lleó
Diente de león
Taraxacum officinale

María Lorenzo

Porrassina
Gamoncillo
Asphodelus fistolosus

Araceli Villodres

Libèl·lula
Libélula
Sympetrum fonscolombii

Jose María García Tapi

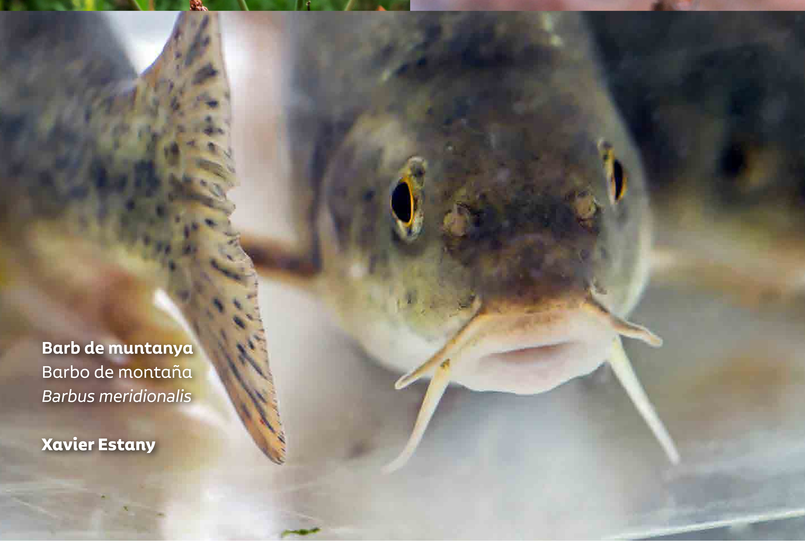

Barb de muntanya
Barbo de montaña
Barbus meridionalis

Xavier Estany

20 anys Riu Besòs

Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet

AMB Àrea Metropolitana de Barcelona

8

OBJECTIUS DE DESENVOLUPAMENT SOSTENIBLE

Santa Coloma és vida!

Diputació Barcelona

consorcibesòs

Red Española de Ciudades por el Clima

Renaturalització del Riu Besòs

LA RENATURALITZACIÓ DEL RIU BESÒS COMENÇA A SANTA COLOMA DE GRAMENET

FASE I

NATURE BASED SOLUTIONS

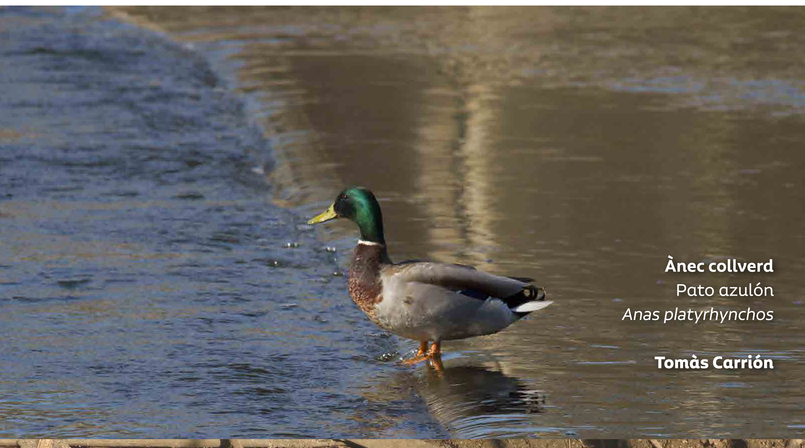

Ànec collverd
Pato azulón
Anas platyrhynchos

Tomàs Carrión

Tortuga de rierol
Tortuga de arroyo
Mauremys leprosa

Xavier Larruy

Ànec collverd
Pato azulón
Anas platyrhynchos

Ricard Mocholí

Lliri groc
Lirio amarillo
Iris pseudacorus

Jose María García Tapi

Drago comú
Dragón común
Tarentola mauritanica

Araceli Villoares

20 anys Riu Besòs

Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet

AMB Àrea Metropolitana de Barcelona

9

OBJECTIUS DE DESENVOLUPAMENT SOSTENIBLE · Santa Coloma és vida! · Diputació Barcelona · consorcibesòs · Red Española de Ciudades por el Clima

Renaturalització del Riu Besòs

LA RENATURALITZACIÓ DEL RIU BESÒS COMENÇA A SANTA COLOMA DE GRAMENET

FASE I

NATURE BASED SOLUTIONS

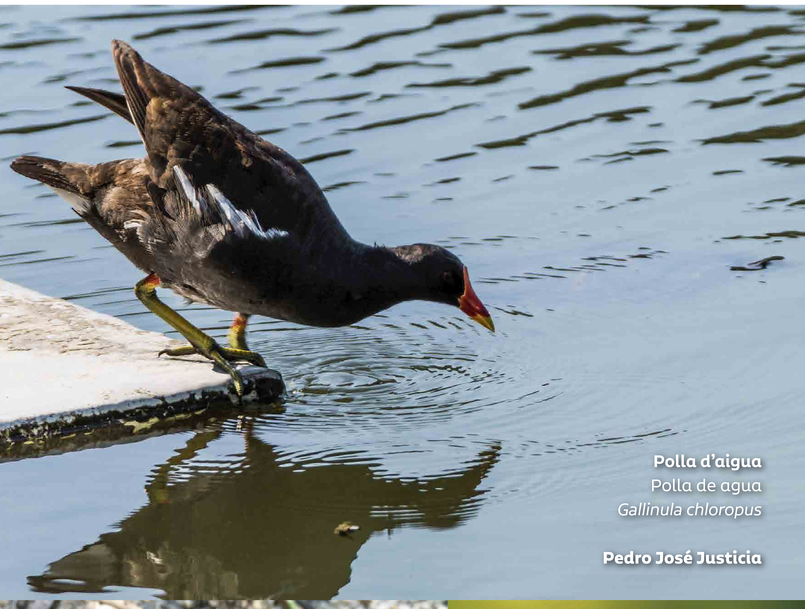

Polla d'aigua
Polla de agua
Gallinula chloropus

Pedro José Justicia

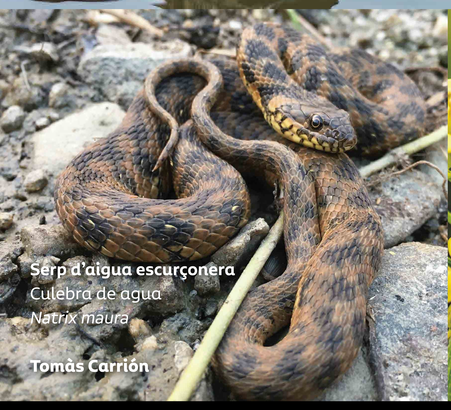

Serp d'aigua escurçonera
Culebra de agua
Natrix maura

Tomàs Carrión

Abella de la mel
Abeja de la miel
Apis mellifera

Pedro José Justicia

Gavina riallera
Gaviota reidora
Croicocephalus ridibundus

José Maria García Tapi

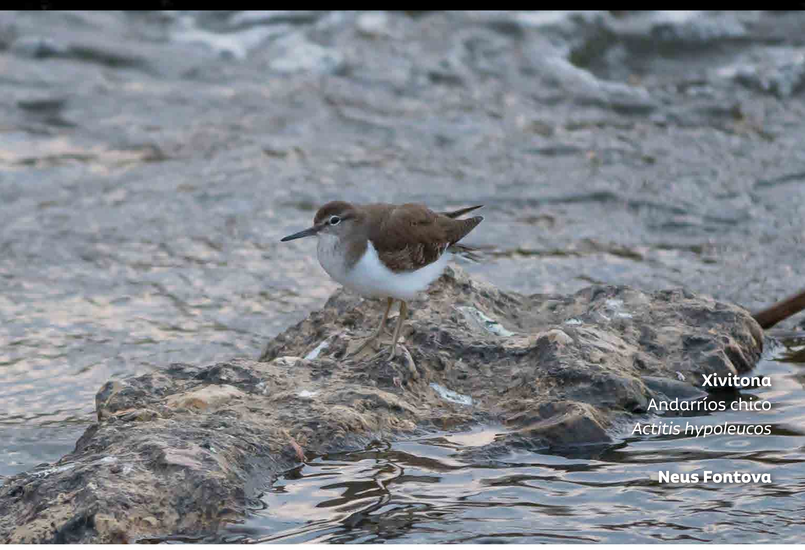

Xivitona
Andarríos chico
Actitis hypoleucos

Neus Fontova

20 anys Riu Besòs

Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet

AMB Àrea Metropolitana de Barcelona

10

OBJECTIUS DE DESENVOLUPAMENT SOSTENIBLE

Santa Coloma és vida!

Diputació Barcelona

consorcibesòs

Red Española de Ciudades por el Clima

Renaturalització del Riu Besòs

LA RENATURALITZACIÓ DEL RIU BESÒS COMENÇA A SANTA COLOMA DE GRAMENET

FASE I

NATURE BASED SOLUTIONS

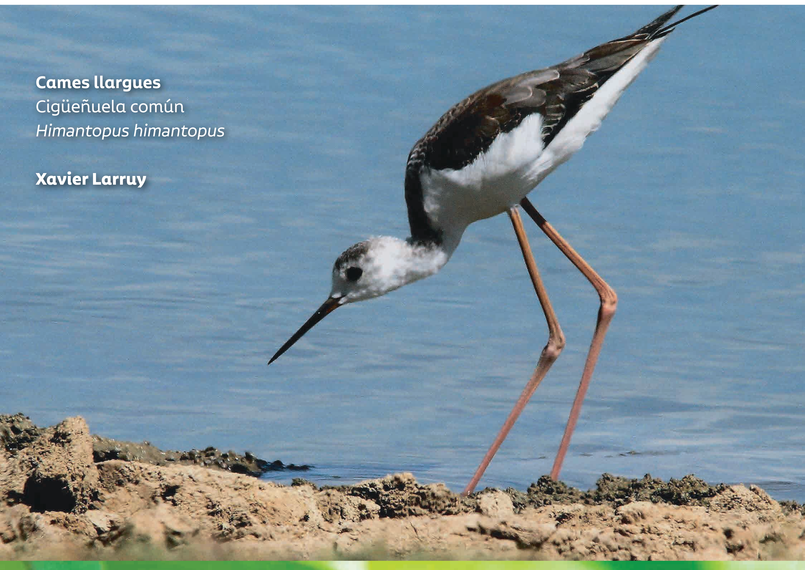

Cames llargues
Cigüeñuela común
Himantopus himantopus

Xavier Larruy

Crisomèlid
Crisomélido
Lilioceris lilii

Jonathan Jiménez

Corb marí gros
Cormorán grande
Phalacrocorax carbo

Tomàs Carrión

Esplugabous
Garcilla buyera
Bubulcus ibis

José María García Tapi

Martinet blanc
Garceta común
Egretta garzetta

Tomàs Carrión

20 anys Riu Besòs

Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet

AMB Àrea Metropolitana de Barcelona

11

OBJECTIUS DE DESENVOLUPAMENT SOSTENIBLE · Santa Coloma és vida! · Diputació Barcelona · consorcibesòs · Red Española de Ciudades por el Clima

Renaturalització del Riu Besòs

LA RENATURALITZACIÓ DEL RIU BESÒS COMENÇA A SANTA COLOMA DE GRAMENET

FASE I

NATURE BASED SOLUTIONS

Gavina argentat
Gaviota argéntea
Larus michaellis

José María García Tapi

Blauet
Martín pescador
Alcedo atthis

José María García Tapi

Serp verda
Serpiente verde
Malpolon monspessulanus

Xavier Larruy

Falcó Pelegrí
Halcón peregrino
Falco peregrinus

David Perpinà

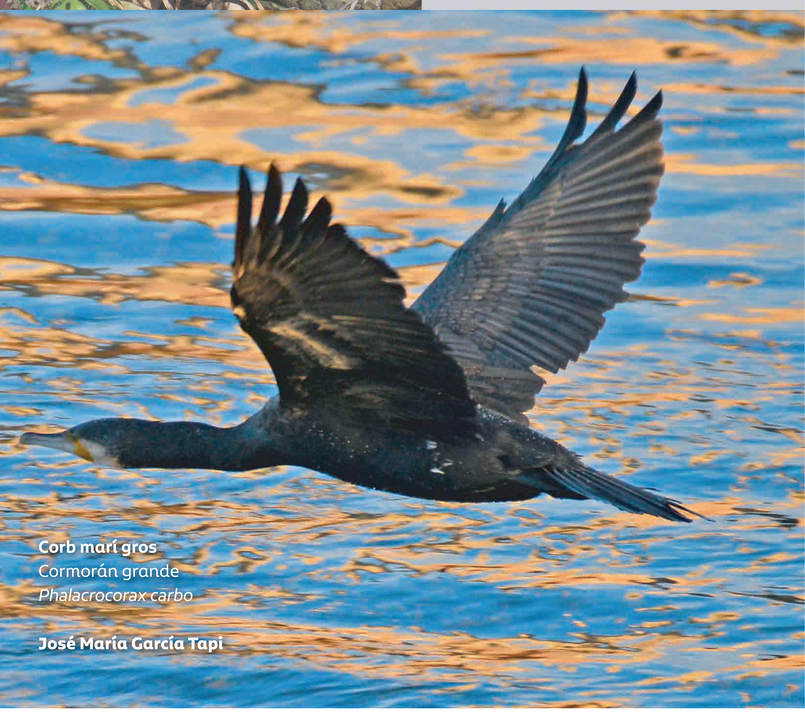

Corb marí gros
Cormorán grande
Phalacrocorax carbo

José María García Tapi

20 anys Riu Besòs

Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet

AMB Àrea Metropolitana de Barcelona

12

OBJECTIUS DE DESENVOLUPAMENT SOSTENIBLE

Santa Coloma és vida!

Diputació Barcelona

consorcibesòs

Red Española de Ciudades por el Clima

Renaturalització del Riu Besòs

LA RENATURALITZACIÓ DEL RIU BESÒS COMENÇA A SANTA COLOMA DE GRAMENET

FASE I

NATURE BASED SOLUTIONS

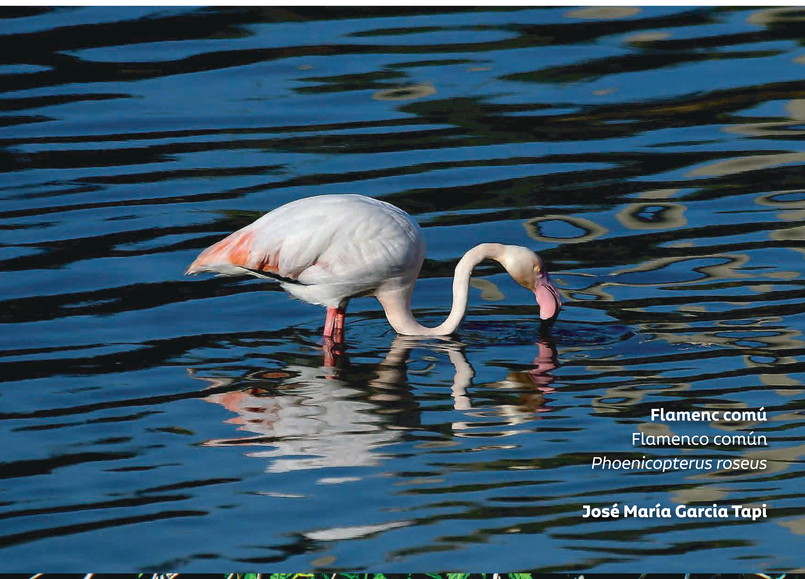

Flamenc comú
Flamenco común
Phoenicopterus roseus

José María Garcia Tapi

Martinet ros comú
Garcilla cangrejera
Ardeola falloides

Ricard Mocholí

Xoriguer comú
Cernícalo vulgar
Falco tinnunculus

José María García Tapi

Bernat pescaire
Garza real
Ardea cinerea

José María García Tapi

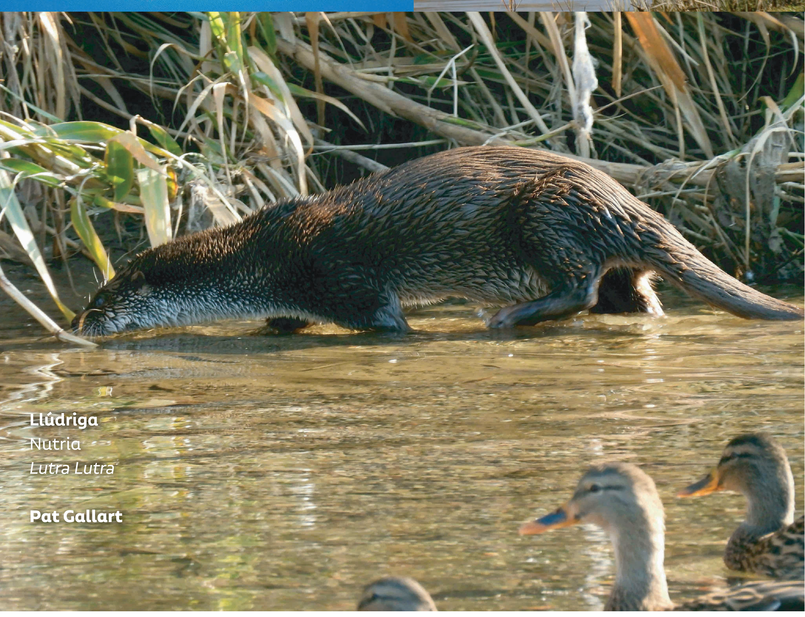

Llúdriga
Nutria
Lutra Lutra

Pat Gallart

20 anys Riu Besòs

Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet

AMB Àrea Metropolitana de Barcelona

13

OBJECTIUS DE DESENVOLUPAMENT SOSTENIBLE

Santa Coloma és vida!

Diputació Barcelona

consorcibesòs

Red Española de Ciudades por el Clima

Renaturalització del Riu Besòs

LA RENATURALITZACIÓ DEL RIU BESÒS COMENÇA A SANTA COLOMA DE GRAMENET

FASE I

NATURE BASED SOLUTIONS

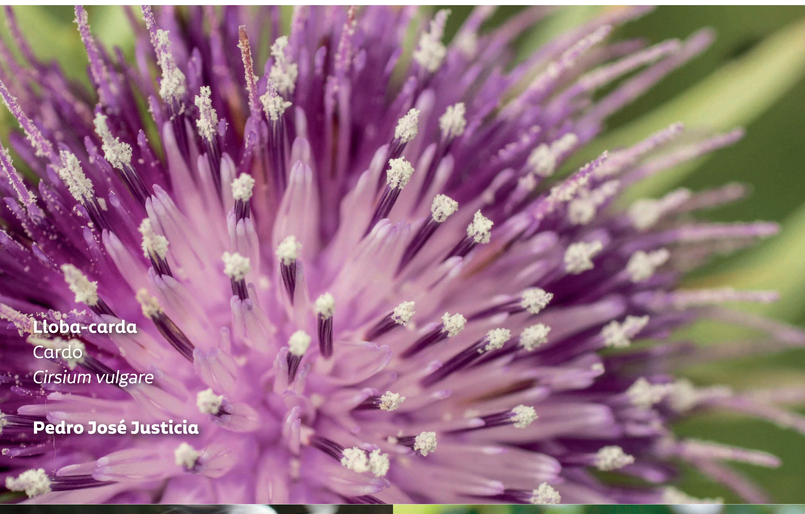

Lloba-carda
Cardo
Cirsium vulgare

Pedro José Justicia

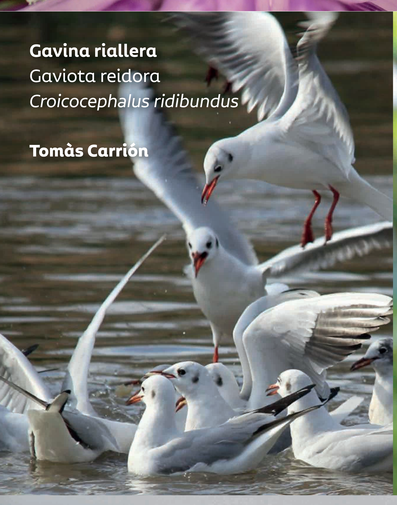

Gavina riallera
Gaviota reidora
Croicocephalus ridibundus

Tomàs Carrión

Faisà comú
Faisán común
Phasianus colchicus

José María García Tapi

Mosquiter comú
Mosquitero común
Phylloscopus collybita

Tomàs Carrión

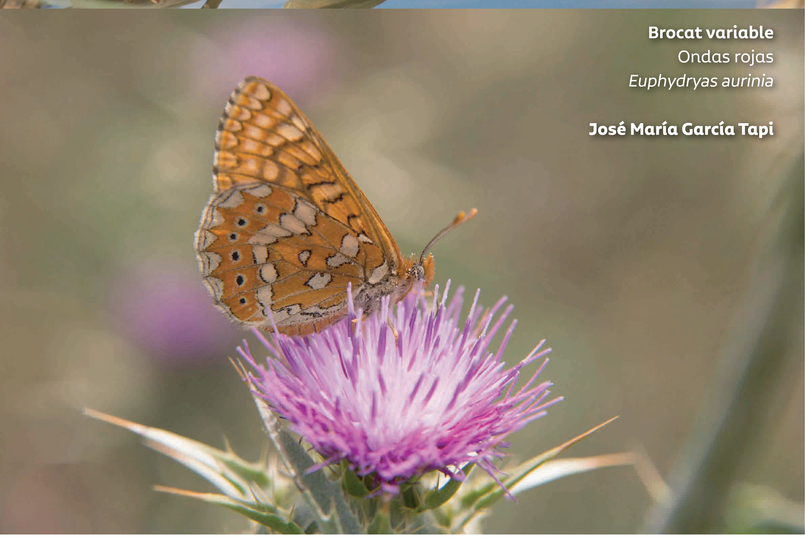

Brocat variable
Ondas rojas
Euphydryas aurinia

José María García Tapi

20 anys Riu Besòs

Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet

AMB Àrea Metropolitana de Barcelona

14

OBJECTIUS DE DESENVOLUPAMENT SOSTENIBLE

Santa Coloma és vida!

Diputació Barcelona

consorcibesòs

Red Española de Ciudades por el Clima